

Ilay hazo mahagaga ao Maromizaha

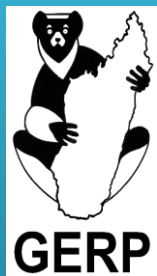
Angano ho an'ny ankizy novokarin'i *Catherine Rhiat*

Nandika amin'ny teny malagasy : *Rova Ahrilala*

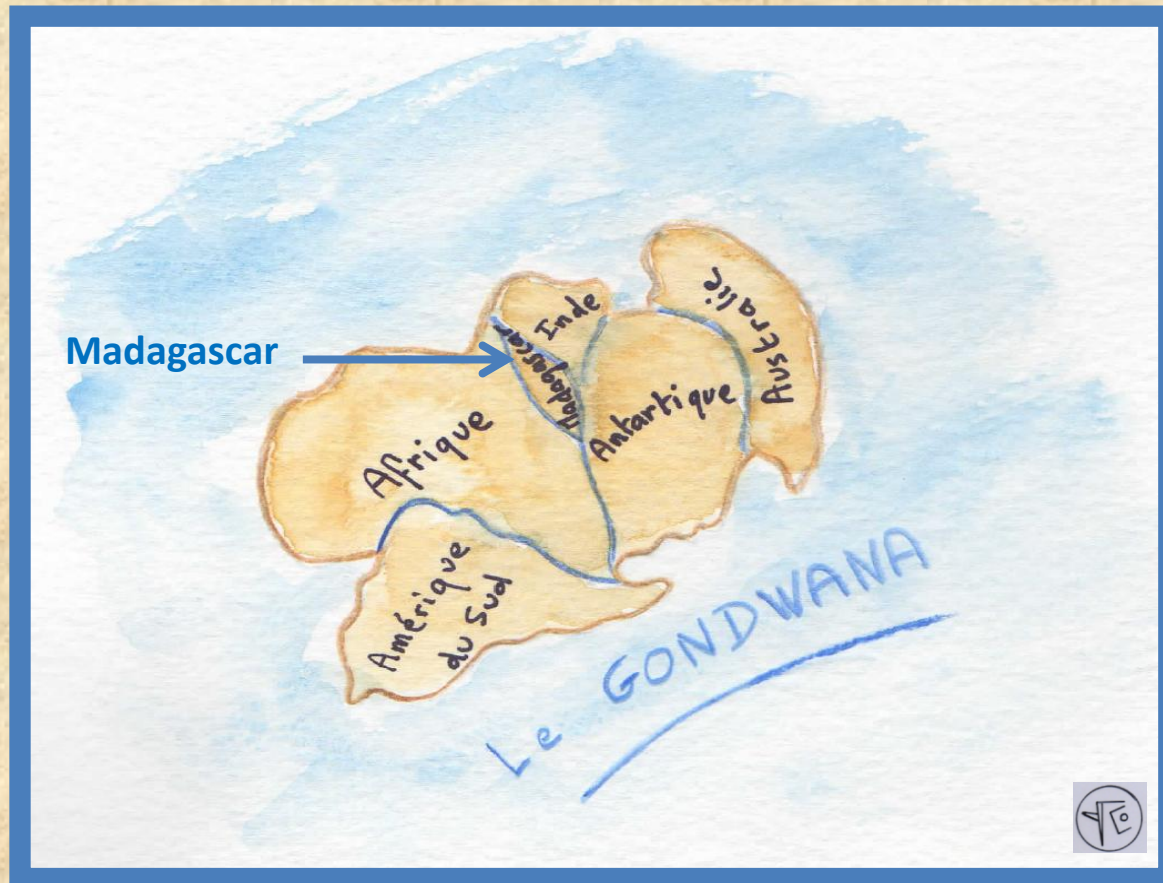
Fampantarana
ireo biby sy ireo alan'i Madagasikara

May 2020

Association pour la **Sauvegarde des Lémuriens de Madagascar**

Taloha ela be tany hono,
i Madagasikara dia nikambana tamin'ny tany lehibe
iray antsoina hoe :
GONDWANA.

**Feno karazana biby maro
niaina tamin'ilay tany
Gondwana.**

**Niara-niaina tamin'izy
ireo tao ny
razamben'ireo varika.**

**Tao anaty ala izy ireo no
nipetraka ary ravina sy
voa ary voankazo no
sakafon'izy ireo.**

GERP

© Catherine RHIAT

© David C Azor

<https://www.especies-menacees.fr/vari-noir-et-blanc-ou-lemur-vari/>

Tena tian'izy ireo ny mihaona eo amin'ny hazo lehibe iray « Voamboana » izay hazo miavaka indrindra.

© Catherine RHIAT

**Ka nantsoin'izy ireo hoe
« hazo mahagaga »
satria araka ny tantara
dia afaka
manatanteraka
faniriana izy.**

Catherine RHIAT – Madagascar 2019

**Misy biby hafa te ho mpanjakan'ny
ala ka manenjika sy mamono ireo
Varika.**

**Noho izany dia nivory teo
amin'ilay hazo mahagaga ireo
Varika rehetra ka niteny
ny faniriany tamin'ilay hazo
ny mba hiala lavitra ireo biby
mamono azy ireo.**

Notanterahin'ilay hazo ny fanirian'izy ireo :

ka lasa nisaraka tamin'ilay tany lehibe Gondwana ilay tany nitoeran'izy ireo ka nanome nosy iray antsoina hoe Madagasikara.

Nandritra ireo
taonjato nifanesy,
karazam-biby sy
zavamaniry maro no
nivoatra teo
amin'ilay nosy.

Varijatsy

https://www.routard.com/photos/madagascar/1413012-vari_noir_et_blanc.htm

https://fr.wikipedia.org/wiki/Flore_de_Madagascar

Reniala

GERP

© Catherine RHIAT

Tsy hita na aiza na aiza afa tsy ao amin'io nosy io ihany.

Fosa

Varijatsy

Voangory Giraffe

Crested coua

Mantella madagascariensis

<http://fr.bigpoint.com/zoomumba/board/threads/vos-idees-sur-dautres-tours-du-monde.6718/>

http://www.zoo.lyon.fr/zoo/sections/fr/les_animaux/la_liste_des_especes/les_mammiferes/le_vari_blanc_et_noi/

<http://quilaztli.over-blog.com/2015/09/le-scarabee-girafe-de-madagascar-trachelophorus-giraffa.html>

https://fr.wikipedia.org/wiki/Coua_hupp%C3%A9

http://www.routard.com/photos/madagascar/1447634-grenouille_endemique_de_madagascar.htm

© Catherine RHIAT

**Taty aoriana dia tonga
teto Madagasikara
ny Olombelona.**

**Nanaja tsara ireo
zava-boahary izy ireo
tany am-boalohany.**

**Saingy taty aoriana dia tsy
afa-po izy ireo fa mbola
te hanitatra hatrany
ny velara-taniny.**

**Nodoran'izy ireo ny ala mba
hanaovany fambolena sy
fiompiana omby,**

**ary nihanitombo tsikelikely
ny fanimbana.**

<https://www.istockphoto.com/fr/photo/paysage-avec-les-paysans-labourage-et-z%C3%A9bu-aux-rizi%C3%A8res-et-onive-river-%C3%A0-antanifotsy-gm1152809078-312893478>

**Nihanihena ary niapotika
arak'izany ny ala
fonenan'ireo varika.**

**Ka mba ahafahany miaina
dia nahenany ny isan'ny
zaza aterany.**

Tsy ampy anefa izany.

<https://www.futura-sciences.com/planete/actualites/zoologie-menace-extinction-intensifie-primates-16367/>

<https://www.nicematin.com/index.php/faits-divers/video-un-bebe-lemurien-est-ne-au-parc-phoenix-a-nice-313953>

**Nihamafy ny tsindry noho ny fahapotehan'ny ala,
ka dia nivory teo amin'ilay hazo mahagaga indray izy ireo
ary nangataka tamin'ilay hazo mba hiaina am-pilaminana
ao anaty ala izy
ireo ary tsy ho fahavalon'ny olombelona.**

Dia notanterahana ilay hazo mahagaga izany fanirian'izy ireo izany.

<https://www.diconimoz.com/animaux/maki-vari-noir-et-blanc/>

Jonah, mpianatra tao amin'ny Onisevrsite Antananarivo, nanonofy izy hoe nisy varika fotsy sy mainty niteny azy mba handeha amin'ny toerana antsoina hoe Maromizaha.

**Rehefa nifoha izy dia lasa ka nandeha tany Maromizaha
ary nahita ilay at ala mahafinaritra be.**

Catherine RHIAT – Maromizaha 2019

GERP

© Catherine RHIAT

Talanjona izy tamin'ireo karazana varika maro be miaina ao.

https://www.ecoheros.ca/blogue_sauvage/super-heros-pollinisateurs/le-top-10-des-pollinisateurs-les-plus-cool-2/
Varijatsy

Photo réalisée par Miaro RAMIANDRASOA
Bokombolo

Photo réalisée par Miaro RAMIANDRASOA
Babakoto

<https://wanderlord.com/aye-aye-amazing-living-thing/aye-aye-24/>
Hay-hay

<https://picbabun.com/place/424917384382735>
Simpona

Nalahelo koa anefa mahita ireo toerana efa tsy misy ala intsony.

**Hitany tao ilay varika mainty sy fotsy
izay tao anaty nofiny
ary nitari-dalana azy hakeo amin'ilay
hazo mahagaga.**

**Efa nisy varika
maromaro nivory teo
ampototr'ilay hazo.**

Nipetraka niaraka tamin'izy ireo ihany koa i Jonah ary nanakipy ny masonry.

Tsapany tamin'izay fa ny anton'ny diany eto an-tany dia ny hiaro ireo varika ireo.

**Nifankafantatra tamin'i Berthe i Jonah,
vehivavy mpikaroka
momban'ny Varika
ary naniry hanangana
fikambanana miaro ny varika.**

Niara-dalana tamin'ireo mpikaroka hafa izy ireo ary nanangana ny fikambanana GERP, Groupe d'Etude et de Recherche sur les Primates de Madagascar.

(C) MIARO RAMIANDRASOA

<http://www.cosmovisions.com/Madagascar.htm>

© Catherine RHIAT

**Ny tanjon'ny
fikambanana
dia ny
hanavotra ireo
Varika amin'ny
alalan'ny
fiarovana ireo
alan'ny
Madagasikara
sy ny
fanampiana ny
mponina
ifotony.**

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10227935527123397&set=pb.1528573332.-2207520000&type=3&locale=fr_FR

Tonga tao Maromizaha ny GERP ary niasa mba hahatonga azy ho isan'ireo ala arovana.

Catherine RHIAT - Maromizaha 2019

© Catherine RHIAT

**Ny atao hoe faritra arovana dia toerana misy
aty ala izay tsy azo dorana na tapahana ny hazo ao aminy,
tsy azo atao ihany koa ny mandoro
na mamono na misambotra ny varika
na ny biby hafa ao aminy.**

**Ao anatin'io faritra
arovana io dia tsy ilaina
intsony ny mandoro ala
mba hahazoana vokatra
tsara satria efa maro ireo
karazana fambolena
hita ao.**

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10226084712774195&set=pb.1528573332.-2207520000&type=3&locale=fr_FR

Catherine RHIAT – Maromizaha 2019

Efa miroborobo ihany koa ny fiompiana tantely izay mandray anjara amin'ny famindrana vovombony ka ahazoana voankazo betsaka sy legioma isan-karazany.

https://drive.google.com/file/d/1Ks8AEm5CXIRDt_WR7e07orYhXHLZZUpY/view

Jonah indray dia lasa nitety an'I Madagasikara sy izao tontolo izao mba hilaza fa tandindomin-doza ireo varika saingy mbola azo atao tsara ny manavotra azy ireo fa mila hetsika malaky.

<http://www.midi-madagasikara.mg/economie/2014/09/02/festival-lemuriens-manifestation-protection-du-patrimoine-national/>

**Mpizahatany maro no tonga nitsidika an'i Madagasikara
hijery ireo varika,
variana aok'izany izy ireo mahita ireto biby tsy fahita na
aiza na aiza.**

Catherine RHIAT – Maromizaha 2019

**Nitondra asa maro hoan'ny
mponina ny fahatongavan'ireo
mpizahatany ,
ny olona sasany aza lasa
mpitaridia ka mitondra ireo
mpitsidika hijery karazana
zavamananaina mampiavaka
an'i Madagasikara,
tsy ny varika ihany fa ny vorona,
ny tana, ny sahona ,
ny voamboana, sns ...**

**Nahatsapa ny vokatsoa azo avy amin'ny fiarovana
ny ala ireo mponina.**

**Fantatry izy ireo fa mila arenina
malaky ireo ny fahasimban'ny
ala nataon'ireo razambeny.**

**Mba ho tombontsoa lehibe
ho an'ny taranaka fara
mandimby dia novoleny
hazo indray
ny tany voatavy.**

**Ary koa mba hahafahan'ny varika
manitatra ny toeram-ponenany,
mba hahazoany sakafo sy
hampitombo ny isan'ny zaza aterany.**

<https://www.pinterest.fr/pin/470626229809844762/>

http://planete.simiesque.free.fr/planeteSimiesque/prosimiens/presentation/presentation_lemuriformes.php

http://www.gerp.mg/?page_id=15

<https://www.zoonaute.net/2015/02/24/nouvellesaisonvalleesinges-3/>

© Catherine RHIAT

**Ankoatr'izay dia anisan'ny asa ataon'ireo ny mpikambana
ao amin'ny GERP ny mampahafantatra ny ankizy
ny maha zava-dehibe ny tontolo iainany,
izy ireo no ho tompon'andraikitra rahampitso.
Ary ho mpandova sy mpiaro ny zavaboary.**

Maromizaha Janoary 2020

**Nanomboka teo dia tsy irery intsony ny varika,
tsy irery intsony i Jonah sy ny GERP,
eo anilany isika.**

**Isika miaraka no afaka manova ny tantara ,
afaka miaro ireo varika ireo mba tsy ho lany
tamingana isika.**

**Ary isika dia mbola afaka
mangata-pitahiana
hatrany eo amin'ily
hazo mahagaga ao
Maromizaha
hanatanteraka ny
fanirian-tsika izy.**

*Ny fiarovana ny zavaboaharin'i Madagasikara ho an'ny taranaka
amam-para dia tsy maintsy mandalo amin'ny fampahafantarana.*

Catherine Rhiat

Mpanoratra sy filohan'ny fikambanana

Association pour la **Sauvegarde des Lémuriens de Madagascar**

Amin'ny alalan'ity tantara ity, dia te hanome voninahitra ny asa nataon'i

Jonah Ratsimbazafy

Primatologue,

Mpikambana mpanorina sy filohan'ny GERP

et

Berthe Rakotosamimanana,

Primatologue

Mpikambana sy mpanorina ny GERP

**Groupe d'Etude et de Recherche sur les Primates
de Madagascar**

*Ny varika dia biby tsy manapa-haroa eto amin'izao tontolo izao,
eto Madagasikara ihany no misy azy ireo.*

*Hanjavona izy ireo ary ilaina ny fandraisana andraikitra
haingana mba hamonjena azy ireo.*

